JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. június 2.[1]

C-241/21. sz. ügy

I. L.
kontra
Politsei- ja Piirivalveamet

(a Riigikohus [legfelsőbb bíróság, Észtország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – 2008/115/EK irányelv – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – A 15. cikk (1) bekezdése – Őrizetben tartás kitoloncolási eljárás lefolytatása céljából – Indokok – További indokok hozzáadása – Nyomozást és olyan büntetést magával vonó bűncselekmény elkövetésének igazolt veszélye, amely jelentősen akadályozhatja kitoloncolás végrehajtását”

I. Bevezetés

1. A Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a 2008/115/EK irányelv[2] 15. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2. Ezt a kérelmet az I. L. moldáv állampolgár által – akivel szemben a Politsei- ja Piirivalveamet (rendőri és határvédelmi hatóság, Észtország; a továbbiakban: PPA) az észt államterületről való kiutasítást elrendelő határozatot hozott – a kitoloncolása céljából történő őrizetbe vételét elrendelő határozattal szemben indított keresettel összefüggésben terjesztették elő. I. L. vitatja a megállapított indok jogszerűségét, vagyis azt, hogy amennyiben a kitoloncolását megelőzően szabadlábon maradhatna, fennállna annak valós veszélye, hogy olyan bűncselekményt követ el, amely jelentősen megnehezítheti a kitoloncolási eljárást a büntetőeljárások és az abból eredő büntetés miatt.

3. A jelen indítványban kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy a tagállamok nem alapíthatják a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételét a 2008/115 irányelvben említett kiutasítási eljárás hatékonyságának biztosítására irányuló célkitűzésre alapított indokra, és nem indokolhatják ezt az őrizetbe vételt azzal, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a kiutasítási eljárás késedelmet szenved a büntetőjogi jogkövetkezményekkel sújtható bűncselekmények valószínűsíthető elkövetése miatt.

[1] Eredeti nyelv: francia.

[2] A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

4. A 2008/115 irányelv 3. cikkének 7. pontja úgy határozza meg a szökés veszélyét, hogy az „egy konkrét esetben, jogszabály által meghatározott tárgyilagos kritériumokon nyugvó olyan alapos okok megléte, amelyek alapján feltételezhető, hogy egy kiutasítási eljárás alatt álló harmadik országbeli állampolgár megszökhet”.

5. Ezen irányelv „Kitoloncolás céljából történő őrizet” című IV. fejezetében található 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) „A tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kitoloncolási eljárás [helyesen: kiutasítási eljárás] alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha:

a) fennáll a szökés veszélye; vagy

b) a harmadik ország érintett állampolgára meghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy kitoloncolási eljárást.

Az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körültekintéssel végrehajtásra kerülnek.”

B. Az észt jog

6. Az 1998. október 21-i väljasõidukohustuse ja sissesõidukelu seadus[3] (az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettségről és a beutazási tilalomról szóló törvény) „A külföldi szökésének veszélye” című 6[8]. §-ának szövege a következő:

„A kiutasítást elrendelő határozat meghozatala vagy a külföldi őrizetbe vétele esetén mérlegelni kell szökésének veszélyét. A külföldi szökésének veszélye akkor áll fenn, ha:

1) az önkéntes távozásra vonatkozóan a kiutasítást elrendelő határozatban megállapított határidő lejártát követően nem hagyta el Észtországot vagy a Schengeni Egyezmény valamely tagállamát;

2) hamis adatokat vagy hamisított dokumentumokat szolgáltatott az észtországi jogszerű tartózkodás kérelmezése, az e tartózkodás meghosszabbítása iránti kérelem, az észt állampolgárság iránti kérelem, a nemzetközi védelem iránti kérelem vagy a személyazonosító okmányok kérelmezése során;

3) személyazonosságát vagy állampolgárságát illetően jogos kétség merül fel;

[3] RT I 1998, 98, 1575, a továbbiakban: VSS. Az alapügyben alkalmazandó változat a 2021. július 14-ig hatályos 2020. június 27-i változat (RT I, 2020. 06. 17., 3. o.).

4) több alkalommal szándékos bűncselekményt követett el, vagy olyan bűncselekményt követett el, amely miatt szabadságvesztés-büntetésre ítélték;

5) nem tartotta be a kiutasítást elrendelő határozat betartásának biztosítása érdekében vele szemben hozott felügyeleti intézkedéseket;

6) tájékoztatta a [PPA-t] vagy a Kaitsepolitseiametetet (belbiztonsági hivatal, Észtország) azon szándékáról, hogy nem tartja be a kiutasítást elrendelő határozatot, vagy a közigazgatási hatóság a külföldi hozzáállása és magatartása alapján erre a következtetésre jut;

7) a vele szemben elrendelt beutazási tilalom hatálya alatt lépett be Észtországba;

8) Észtország külső határának jogellenes átlépése miatt őrizetben van, és nem kapott engedélyt vagy jogot az Észtországban való tartózkodásra;

9) engedély nélkül hagyta el a kijelölt tartózkodási helyet vagy a Schengeni Egyezmény valamely más tagállamát;

10) a külföldön hozott kiutasítást elrendelő határozat bírósági határozat alapján végrehajthatóvá válik.”

7. A VSS „A kiutasítást elrendelő határozat végrehajtási határidejének meghatározása” című 7^2. §-a kimondja:

„[…]

(2) Az önkéntes távozásra vonatkozó határidő meghatározásától el lehet tekinteni, és azonnal végre lehet hajtani a kiutasítást elrendelő határozatot, ha:

1) a külföldi személy esetében fennáll a szökés veszélye;

[…]

4) a külföldi veszélyt jelent a közrendre vagy a nemzetbiztonságra;

[…]”

8. A VSS 7^3. §-ának (2) bekezdése értelmében „[a] külföldön hozott kiutasítást elrendelő határozatot az érintett személy őrizetben tartása és Észtországból való kitoloncolása révén hajtják végre”.

9. A VSS „A külföldi őrizete és kitoloncolási intézkedések” című 15. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A külföldi akkor vehető őrizetbe az alábbi (2) bekezdés alapján, ha a jelen törvényben előírt felügyeleti intézkedések nem alkalmazhatók hatékonyan. Az őrizetnek meg kell felelnie az arányosság elvének, és minden esetben figyelembe kell vennie a külföldire vonatkozó releváns tényezőket.

A külföldi akkor vehető őrizetbe, ha az e törvényben előírt felügyeleti intézkedések alkalmazása nem biztosítja a kiutasítást elrendelő határozat hatékony végrehajtását, és különösen ha:

1) fennáll a külföldi szökésének veszélye;

2) a külföldi nem teljesíti együttműködési kötelezettségét; vagy

3) a külföldi nem rendelkezik a visszatéréshez szükséges dokumentumokkal vagy e dokumentumoknak a fogadó államból vagy a tranzitországból való beszerzése késedelmet szenved.

[…]”

III. Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10. I. L. moldáv állampolgár, aki 1993-ban született Oroszországban, vízummentesség alapján Észtországban tartózkodott. 2020. október 12-én őrizetbe vették, mivel azzal gyanúsították, hogy bántalmazta élettársát és egy másik nőt, valamint károsította egészségüket.

11. 2020. október 13-i ítéletével a Harju Maakohus (harjui körzeti bíróság, Észtország) megállapította, hogy I. L. bűnös a terhére rótt, az észt büntető törvénykönyv értelmében vett testi sértésnek, nem pedig az élettársa által állítása szerint elszenvedett fenyegetési cselekményeknek minősülő cselekményekben. E bíróság I. L.-t egy év, egy hónap és huszonnyolc nap szabadságvesztés-büntetésre ítélte, kétéves próbaidővel, és elrendelte haladéktalan szabadon bocsátását.

12. Ugyanezen a napon a PPA idő előtt megszüntette I. L. tartózkodását, majd a Harju Maakohus (harjui körzeti bíróság) helyiségeiben a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1. pontja alapján elrendelte I. L. őrizetbe vételét.

13. E határozatot az I. L. által az elkövetett bűncselekmény kapcsán és az elítélését követően tanúsított magatartására tekintettel hozták, amelyből az következett, hogy feltehető, hogy az ország önkéntes elhagyására vonatkozó ígérete és az önkéntes távozás elrendelésére irányuló kérelme ellenére megkísérelheti kivonni magát a kitoloncolás alól.

14. 2020. október 13-án a PPA a VSS 7^2. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján ismét kibocsátott I. L.-vel szemben egy végrehajtható, Észtországból való azonnali kiutasítást elrendelő határozatot, azzal az indokkal, hogy ott jogellenesen tartózkodik.

15. 2020. október 15-i végzésével a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság, Észtország) helyt adott a PPA kérelmének, és engedélyezte I. L. őrizetbe vételét kitoloncolásának időpontjáig, amelyet legkésőbb 2020. december 15-ére tűztek ki. I. L.-t 2020. november 23-án toloncolták ki Észtországból Moldáviába.

16. Az őrizetbe vételről szóló határozatot helybenhagyta a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság, Észtország) 2020. december 2-i végzése, amely az I. L. által a határozat hatályon kívül helyezése és szabadon bocsátás céljából benyújtott fellebbezés tárgyában döntött.

17. A kérdést előterjesztő bíróság, amelyhez ez utóbbi végzéssel szemben – az e végzés hatályon kívül helyezésére és az őrizetbe vétel jogellenességének megállapítására irányuló – felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, először is úgy véli, hogy az őrizetet nem igazolhatja I. L. szökésének veszélye a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1. pontja alapján. Emlékeztet arra, hogy e veszély feltételeit e törvény 6^8. §-a kimerítően felsorolja, és az egyes esetek sajátosságának figyelembevételével vizsgálja meg. Márpedig e bíróság úgy véli, hogy az e § 1. és 4. pontjában szereplő kritériumok alkalmazásának feltételei a jelen ügyben nem teljesültek. E tekintetben az említett bíróság megállapítja egyrészt, hogy nincs olyan írásbeli kiutasítást elrendelő határozat, amely határidőt biztosítana az érintett számára az önkéntes távozásra, másrészt pedig, hogy az őrizetbe vétel engedélyezése során nem hoztak jogerős büntetőítéletet.

18. A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül pontosítja, hogy a VSS 6^8. §-ának 6. pontja azért sem alkalmazható, mert a valamely közigazgatási jogi aktusnak való megfelelés mellőzésére irányuló szándék csak akkor vezethető le automatikusan azon nyilatkozatokból, amelyeket az érintett személy a kiutasítást elrendelő határozat meghozatalára irányuló eljárás során tett, ha egyéb körülmények arra utalnak, hogy az érintett ki fogja magát vonni a kitoloncolás alól. A szökés veszélye nem következik abból sem, hogy a jelen ügyben a közigazgatási bíróság előtti tárgyaláson az érintett személy kifejezte arra irányuló kívánságát, hogy visszakapja az élettársánál maradt dolgait, és megkapja a munkáltatója által fizetendő munkabért.

19. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy nem kizárt, hogy a szóban forgó helyzet megfelelhet például a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett indoknak, amelyet nem azonos megfogalmazással ültettek át a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 2. és 3. pontjába, de az érintett jogai akkor sem korlátozhatók közvetlenül ezen irányelv alapján, ha az közvetlen hatállyal bír.

20. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy I. L. őrizetbe vételének jogszerűsége a VSS 15. §-a (2) bekezdésének értelmezésétől függ, amelynek 1–3. pontja tartalmazza az őrizetbe vétel – „különösen ha” kifejezéssel bevezetett – indokainak felsorolását. Ez a bíróság – mivel úgy véli, hogy e megfogalmazás miatt az indokok példálózó felsorolásáról van szó – azon a véleményen van, hogy I. L. őrizetbe vétele a VSS 15. §-ának (2) bekezdésében foglalt általános feltételen alapulhat. Az őrizetet tehát az igazolja, hogy „a kiutasítást elrendelő határozat hatékony végrehajtását” veszélybe kerül. Ezen intézkedés jogszerűségét az e § (1) bekezdésében foglalt elvekre is figyelemmel kell vizsgálni.

21. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a szóban forgó ügy eseményeinek időbeli közelségére és az I. L. által elkövetett bűncselekmény jellegére tekintettel alapos okkal feltételezhető volt, hogy az érintett személy ismét megkísérelheti az élettársával fennálló konfliktus megoldását. Következésképpen e bíróság úgy véli, hogy fennállt annak valós veszélye, hogy I. L. bűncselekményt követ el, amikor a kitoloncolását megelőzően szabadlábon van. Márpedig az ilyen bűncselekmény bíróság általi megállapítása és szankcionálása, valamint adott esetben a kiszabott büntetés végrehajtása határozatlan időre késleltetheti a kitoloncolási eljárás végrehajtását, következésképpen jelentősen megnehezítheti ezt a folyamatot. Ezenkívül I. L. személyes és anyagi helyzete miatt a VSS 10. §-ának (2) bekezdésében előírt felügyeleti intézkedések nem tették lehetővé a kitoloncolás ugyanolyan hatékony végrehajtásának biztosítását.

22. Mivel azonban a VSS 15. §-a a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének átültetését célozza, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak annak értelmezését illetően, figyelemmel arra, hogy a Bíróság még nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az e

rendelkezésben felsorolt feltételek valamelyikének teljesülnie kell-e, vagy hogy az őrizetbe vétel igazolásához elegendő-e a kitoloncolás hatékony végrehajtásának biztosítására irányuló cél, amennyiben jelentősen megnehezítheti ezt a folyamatot annak a valós veszélye, hogy az érintett személy bűncselekményt fog elkövetni.

23. E körülmények között a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2008/115 irányelv] 15. cikke (1) bekezdésének első mondatát, hogy a tagállamok őrizetben tarthatják azt a harmadik országbeli állampolgárt, akinek esetében fennáll annak valós veszélye, hogy mialatt szabadlábon van, a kitoloncolás előtt bűncselekményt követ el, amelynek felderítése és büntetése jelentősen megnehezítheti a kitoloncolás végrehajtását?”

24. Az észt és a spanyol kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. E felek a 2022. március 17-én tartott tárgyaláson szóbeli észrevételeket is előterjesztettek.

IV. Elemzés

25. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2008/115 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételét igazolhatja annak valós veszélye, hogy az érintett olyan bűncselekményt követ el, amely veszélyeztetheti kitoloncolásának tényleges végrehajtását.

26. Ez a kérdés a kérdést előterjesztő bíróság azon megállapításából ered, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet nem indokolja az érintett személynek a VSS szerinti szökés veszélye miatti őrizetbe vételét.

27. Az észt[4] és a spanyol[5] kormány által e tekintetben megfogalmazott írásbeli észrevételek alapján emlékeztetek egyrészt arra, hogy nem a Bíróság feladata, hogy kétségbe vonja a tényállás és a nemzeti jog kérdést előterjesztő bíróság általi értelmezését.[6]

28. Másrészt a vita nem vonatkozhat a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdése b) pontjának alkalmazására sem, mivel a jogbiztonság elvével ellentétes, hogy az irányelvek önmagukban kötelezettségeket keletkeztessenek magánszemélyek számára.[7] Az irányelvre tehát önmagában nem lehet vele szemben hivatkozni.[8] E megállapítás azonban nem érinti azt a követelményt, amely valamely tagállam minden hatóságára vonatkozik, amikor a nemzeti jogot alkalmazzák, hogy azt a lehető legnagyobb mértékben az irányelvek szövegének és célkitűzéseinek

4 Az észt kormány úgy véli, hogy nem igazolt a kérdést előterjesztő bíróságnak az érintett személy szökése veszélyének hiányára vonatkozó határozata.

5 A spanyol kormány hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett indok az adott ügy körülményei között ténylegesen lehetővé teszi az őrizetet.

6 Lásd: 2021. június 10-i Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) ítélet (C-303/20, EU:C:2019:479, 25. pont).

7 Lásd megfordítva ezen irányelv 16. cikke (1) bekezdésének első mondatát illetően: 2022. március 10-i Landkreis Gifhorn ítélet (C-519/20, a továbbiakban: Landkreis Gifhorn ítélet, EU:C:2022:178, 100. pont).

8 Lásd: 1986. február 26-i Marshall ítélet (152/84, EU:C:1986:84, 48. pont); 2004. október 5-i Pfeiffer és társai ítélet (C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 108. pont).

alapulvételével kell értelmezniük az irányelvekben meghatározott eredmény elérése céljából, így az említett hatóságok hivatkozhatnak a magánszemélyekkel szemben a nemzeti jog összhangban álló értelmezésére. [9]

29. Márpedig a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdése első albekezdésének hatályával kapcsolatos, alább kifejtett okokból a tagállamoknak pontosan meg kell határozniuk az őrizetbe vételt igazoló okokat, függetlenül attól, hogy azokat ez az irányelv előírja-e, vagy sem.

A. Az őrizetbe vétel 2008/115 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében meghatározott okainak kimerítő vagy nem kimerítő jellegéről

30. Az észrevételeket előterjesztő valamennyi félhez hasonlóan magam is úgy vélem, hogy e rendelkezés szövege alapján úgy kell tekinteni, hogy a 2008/115 irányelvben példaként szerepelnek azok az indokok, amelyek lehetővé teszik a kiutasítási eljárás alá vont személy őrizetbe vételét. Ezek az okok a szökés veszélye, illetve a kiutasítás előkészítése vagy a kitoloncolási eljárás meghiúsítása vagy akadályozása. Véleményem szerint elegendő rámutatni arra, hogy a „különösen” kifejezés vezeti be az ezen irányelv 15. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában szereplő felsorolást, [10] és egyértelműen jelzi, hogy az említett indokok felsorolása nem kimerítő.

31. Az uniós jogalkotó döntését a 2008/115 irányelv célja igazolja, amely rögzíti a tagállamok azon kötelezettségét, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárai visszatérésének biztosítása érdekében. [11]

32. A 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdése hatályának ezen elemzése összhangban van a Bíróság 2013/33/EU irányelv [12] 8. cikke (3) bekezdése első albekezdésének értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatával, amely szerint a nemzetközi védelmet kérelmező őrizetének igazolására alkalmas, az e rendelkezésben kimerítő jelleggel felsorolt valamennyi indok egyedi szükségletet testesít meg, és önálló jelleggel rendelkezik. [13]

33. Ugyanez vonatkozik a 604/2013/EU rendelet [14] 28. cikkének (1) és (2) bekezdésére, amely az őrizet egyetlen indokát, vagyis az érintett személy szökésének komoly veszélyét írja elő. [15]

[9] Lásd: 2007. július 5-i Kofoed ítélet (C-321/05, EU:C:2007:408 42. és 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2019. február 26-i N Luxembourg 1 és társai ítélet (C-115/16, C-118/16, C-119/16 és C-299/16, EU:C:2019:134, 114. és 115. pont).

[10] Az egyéb nyelvi változatok észt nyelvi változattal való összhangjáról lásd többek között a német, a spanyol, az olasz, a lengyel és az angol nyelvi változatot, amelyeket meg tudtam vizsgálni. Lásd még a tagállamok illetékes hatóságai által a visszatéréssel kapcsolatos feladatok ellátása során használandó közös „visszatérési kézikönyv” létrehozásáról szóló, 2017. november 16-i (EU) 2017/2338 bizottsági ajánlást (HL 2017. L 339., 83. o., különösen 140. o., 14.1. pont, (1) és (2) bekezdés; a továbbiakban: visszatérési kézikönyv), amely pontosítja, hogy „az említett [a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában hivatkozott] két konkrét esettípus lefedi a gyakorlatban előforduló fő forgatókönyveket, amelyek indokolják az őrizetet a kiutasítás előkészítése és megszervezése, illetve a kitoloncolási eljárás végrehajtása érdekében”.

[11] Lásd: 2021.február 24-i M és társai (Átadás egy tagállamnak) ítélet (C-303/19, EU:C:2019:127, 28. pont).

[12] A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.).

[13] Lásd: 2020. december 17-i Bizottság kontra Magyarország (A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadása) ítélet (C-808/18, EU:C:2012:1029, 168. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[14] Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L33., 6. o.; más néven: „Dublin III” rendelet)

[15] Lásd: 2017. szeptember 13-i Khir Amayry ítélet (C-60/16, EU:C:2017:675, 25. pont). A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a tagállamok az átadási eljárások biztosítása érdekében nem vehetnek őrizetbe valamely személyt kizárólag azon okból, hogy az említett rendelet által létrehozott eljárás hatálya alá tartozik.

34. Következésképpen a tagállamok szabadon fogadhatnak el a 2008/115 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében említettektől eltérő őrizeti okokat, és szabadon határozhatják meg azok alkalmazási feltételeit, feltéve hogy megfelelnek az ezen irányelv által követett céloknak.

35. E tekintetben a Bíróság állandó jelleggel emlékeztet arra, hogy az említett irányelv a hatékony visszatérési és hazatelepülési politika megvalósítására irányul az érintett személyek alapvető jogainak és méltóságának teljes mértékű tiszteletben tartása mellett. [16]

36. A Bíróság azt is hangsúlyozza, hogy ugyanezen irányelv IV. fejezetének rendelkezései szigorúan szabályozzák az irányelv hatálya alá tartozó valamennyi őrizetet oly módon, hogy biztosítva legyen egyfelől az arányosság elvének tiszteletben tartása a felhasznált módszerek és a kitűzött célok vonatkozásában, másfelől az érintett harmadik országbeli állampolgárok alapvető jogainak tiszteletben tartása. [17]

37. A kérdést előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben kérdezi lényegében azt a Bíróságtól, hogy összeegyeztethető-e a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első mondatával az a nemzeti szabályozás, amely az őrizetbe vétel alátámasztásához a kiutasítást elrendelő határozat hatékony végrehajtásának biztosítására irányuló cél rögzítésére szorítkozik, anélkül, hogy egyébként pontos kritériumokat írna elő.

B. Az őrizet indokainak az egyes tagállamok általi meghatározásáról

38. Mivel a 2008/115 irányelv nem pontosítja azokat a korlátokat, amelyek között a tagállamok az őrizet ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében felsorolt okait továbbiakkal egészíthetnék ki, sőt módosíthatnák, a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére adandó válasz e rendelkezés teleologikus értelmezéséből következik, amely lehetővé teszi az alkalmazandó elveknek és végrehajtásuk feltételeinek meghatározását.

39. Véleményem szerint több elvnek kell vezérelnie a tagállamok választását. Először is a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének kezdettől fogva kifejezett azon követelménye, hogy elsősorban a kevésbé kényszerítő intézkedéseket kell alkalmazni, az uniós jogalkotónak az ezen irányelv (16) preambulumbekezdésében kifejezett azon szándékát tükrözi, hogy szigorúan korlátozza az őrizet eseteit. [18] E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy „a 2008/115 irányelv által bevezetett visszatérési eljárás szakaszainak egymást követő sorrendje a kiutasítást elrendelő határozat végrehajtása érdekében meghozandó intézkedések fokozatosságának felel meg, a fokozatosság attól az intézkedéstől, amely a legnagyobb szabadságot biztosítja az érintettnek, vagyis határidőt ad az önkéntes távozására, halad azon intézkedések felé, amelyek leginkább korlátozzák a szabadságát, vagyis a különleges fogdában való őrizet, az arányosság elvét mindezen szakaszok során biztosítani kell”. [19]

[16] Lásd többek között: Landkreis Gifhorn ítélet (39. pont); a Sofiyska rayonna prokuratura és társai (Kitoloncolt vádlott elleni eljárás) ügyre vonatkozó, 2022. március 3-án ismertetett indítványom (C-420/20, EU:C:2022:157, 80. és 81. pont).

[17] Lásd: Landkreis Gifhorn ítélet (40. pont).

[18] Ami azt az elvet illeti, amely szerint az őrizet végső intézkedés, lásd a Landkreis Gifhorn ügyre vonatkozó indítványomban (C-519/20, EU:C:2021:958, 34. pont) felidézett európai hivatkozásokat. Lásd még az ENSZ Közgyűlése 2018. december 19-i 74/195. számú, „A biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodás”, más néven „Marrakesh-i migrációs megállapodás” című határozatának mellékletét, amely felszólítja az államokat, hogy „a migránsok adminisztratív őrizetbe vételét csak végső esetben alkalmazzák, és keressenek alternatív megoldásokat” (13. célkitűzés).

[19] 2011. április 28-i El Dridi ítélet (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 41. pont). Lásd még: 2020. december 17-i Bizottság kontra Magyarország (A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadása) ítélet (C-808/18, EU:C:2012:1029, 248. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40. Ennélfogva a tagállamok őrizetbe vétel útján csak abban az esetben folyamodhatnak az érintett személy szabadságától való megfosztásához, ha a kiutasítást elrendelő határozat kitoloncolás formájában történő végrehajtását az egyes konkrét helyzetek értékelésére tekintettel az érintett személy magatartása veszélyeztetheti,[20] és figyelembe kell venniük ezeket az objektív kritériumokat.[21]

41. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy „a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetének – amennyiben azt kitoloncolás céljából rendelik el – csupán az a célja, hogy biztosítsa a kiutasítási eljárás hatékonyságát, és semmilyen büntető célt nem követ”.[22]

42. Másodszor, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikkében rögzített, szabadsághoz való jogba történő, az őrizetbe vételt elrendelő határozat képezte súlyos beavatkozásnak[23] szigorú garanciákat kell tiszteletben tartania, mégpedig a jogalap fennállását, a világosságot, az előreláthatóságot, a hozzáférhetőséget és az önkényességgel szembeni védelmet.[24] Így valamely szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának – ahhoz, hogy megfeleljen e követelményeknek – különösen mentesnek kell lennie a hatóságok részéről megmutatkozó rosszhiszeműség vagy csalárd magatartás bármely formájától.[25]

43. A Bíróság a szökés veszélyét illetően megállapította, hogy azok az objektív kritériumok, amelyeket a nemzeti jognak meg kell határoznia ahhoz, hogy lehetővé tegyék az érintett hatóságok számára az ilyen veszély fennállásának értékelését, ezt az értékelést bizonyos előre meghatározott korlátok közé helyezve biztosítják a szükséges garanciákat. Ennélfogva e szempontokat olyan, kötelező erejű jogi aktusnak kell világosan meghatároznia, amelynek alkalmazása kiszámítható.[26]

44. Harmadszor, a Bíróság 2009. november 30-i Kadzoev ítéletben[27] kimondta, hogy a 2008/115 irányelv nem lehet alapja annak a lehetőségnek, hogy valamely személyt közrendi vagy közbiztonsági okból őrizetbe helyeznek.[28]

45. Kétségtelen, hogy – amint azt az észt kormány hangsúlyozta – ez az értelmezés egy olyan sajátos helyzetben fogalmazódott meg, amely a fogva tartás időtartamára vonatkozott az adott személy kitoloncolásának észszerű lehetősége hiányában, ami megszünteti az az őrizet indokát. A Bíróság nagytanácsának ezen indokok kizárására vonatkozó határozatát azonban általánosan

[20] Lásd: Landkreis Gifhorn ítélet (37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[21] Lásd: 2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet (C-18/19, EU:C:2017:511, 38. pont).

[22] Landkreis Gifhorn ítélet (38. pont).

[23] Lásd: Landkreis Gifhorn ítélet (41. pont).

[24] Lásd: 2017. március 15-i Al Chodor ítélet (C-528/15, EU:C:2017:213, 38. és 40. pont); 2020. szeptember 17-i JZ (Szabadságvesztés-büntetés belépési tilalom esetén) ítélet (C-806/18, EU:C:2020:724, 41. pont), amely a legutóbbi olyan ítélet, amely az EJEB 2013. október 21-i Del Río Prada kontra Spanyolország ítéletére (EC:ECHR:2013:1021JUD 004275009, 125. §) hivatkozik, amelyre a Bíróság általában hivatkozni szokott. Ami a Bíróságnak a harmadik országok állampolgárait érintő visszatérési eljárásokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában a fogva tartás szigorú korlátait illeti, az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, lásd különösen: 2011. április 28-i El Dridi ítélet (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 42. pont); 2014. június 5-i Mahdi ítélet (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 55. pont); 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 62. pont); Landkreis Gifhorn ítélet (40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[25] Lásd többek között: 2017. március 15-i Al Chodor ítélet (C-528/15, EU:C:2017:213, 39. pont).

[26] Lásd: 2017. március 15-i Al Chodor ítélet (C-528/15, EU:C:2017:213, 41. és 42. pont), amely a „szökés veszélyének” fogalmát értelmezi a 604/2013 rendelet 2. cikkének n) pontjában szereplő meghatározás alapján, amely a nemzeti jogra utal a szökés veszélye objektív kritériumainak meghatározása érdekében. Szövege lényegében megegyezik a 2008/115 irányelv 3. cikkének 7. pontjában szereplő fogalommeghatározás szövegével.

[27] C-357/09 PPU, EU:C:2009:741.

[28] Lásd ezen ítélet 70. pontját.

fogalmazták meg. E rendelkezés a valamely személy szabadságtól való megfosztása alkalmazásának a 2008/115 irányelv más, közrendi okot előíró rendelkezéseivel összhangban történő szigorú korlátozásán alapul, ellentétben ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével. [29]

46. Véleményem szerint az imént felidézett kötelező általános keretből már most arra lehet következtetni, hogy a tagállamok kiegészíthetik a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit úgy, hogy törvényben pontosan meghatározott, objektív, konkrét, valós és aktuális tényezőkön alapuló más őrizeti okokat írnak elő. [30]

47. Véleményem szerint e bizonyítási követelmények ezenkívül levezethetők az ezen irányelv 15. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt őrizeti indokból, vagyis az említett irányelv 3. cikkének 7. pontjában meghatározott szökés veszélyéből, valamint a 15. cikk (1) bekezdésének b) pontjában szereplő indokból, vagyis abból, hogy az érintett személy „meghiúsítja" vagy „akadályozza" a kiutasítás előkészítését vagy kitoloncolási eljárást. E megfogalmazás azt jelenti, hogy e veszélyek valósak és megállapításra kerültek. Ily módon nincs előírva, hogy kézzelfogható körülmények hiányában kizárólag az érintett személy szándékát kell figyelembe venni.

48. Nem lenne ugyanis összhangban a jogbiztonság elvével annak elfogadása, hogy egy jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetéről olyan pontatlan indokok alapján lehessen határozni, amelyek nem objektív, valamely kötelező erejű jogi aktusban előre meghatározott kritériumokon alapulnak, amelyek alkalmazása előrelátható.

49. Következésképpen egyetértek a Bizottság elemzésével, amely szerint a VSS 15. §-a (2) bekezdésének első mondata nem képez elegendő jogalapot az őrizetbe vétel igazolásához.

50. E rendelkezés ugyanis a következőképpen szól: „A külföldi akkor vehető őrizetbe, ha az e törvényben előírt felügyeleti intézkedések alkalmazása *nem biztosítja a kiutasítást elrendelő határozat hatékony végrehajtását*, és különösen, ha […]". [31] A kiutasítást elrendelő határozat hatékony végrehajtása biztosításának hiányára vonatkozó ezen utalás tehát nem az őrizetbe vétel valamely olyan konkrét okát határozza meg, mint a szökés veszélye vagy a külföldi együttműködésének hiánya, amelyek e mondat további részében, az 1. és 2. pontban példaként szerepelnek. Ez az utalás pusztán megismétli az őrizeti intézkedés alkalmazásának a már a VSS 15. §-ának (1) bekezdésében is szereplő lényeges feltételét, vagyis azt, hogy a kiutasítást elrendelő határozat végrehajtását célzó felügyeleti intézkedések nem hatékonyak.

51. Ezenkívül annak komoly veszélye, hogy az érintett személy a kitoloncolása előtt bűncselekményt követ el, nem pótolhatja az őrizetbe vételre vonatkozó ezen általános indok pontatlanságát.

52. Egyrészt e kritériumnak nincs jogalapja. Nem lehet elfogadni a spanyol kormány által az észt kormány érveinek alátámasztása érdekében sugallt megoldást, amely szerint úgy kell tekinteni, hogy az eseti alapon végzett vizsgálat elegendő lehet az őrizetbe vétel igazolására az elérni kívánt

[29] A 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése a kiutasítási határozatot illetően, valamint az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megtagadására vagy elutasítására vonatkozó 7. cikk (4) bekezdése (lásd: 2015. június 11-i Zh. és O. ítélet [C-554/13, EU:C:2015:377, 50–52. pont, valamint 60. és 62. pont]), illetve a beutazási tilalommal kapcsolatos 11. cikk (2) és (3) bekezdése kifejezetten utal a közrendi vagy nemzetbiztonsági megfontolásokra.

[30] Lásd e tekintetben a visszatérési kézikönyvet (92. és 93. o.), amelyben ismertetik azokat a kritériumokat, amelyek utalhatnak a szökés veszélyének fennállására, és emlékeztetnek a tagállamok azon lehetőségére, hogy a nemzeti szabályozásban bizonyos objektív körülményeket megdönthető vélelemnek minősítsenek.

[31] Kiemelés tőlem.

cél alapján, mivel ez azt jelentené, hogy a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első albekezdése az őrizet új indokával egészülne ki, anélkül hogy ez megfelelne a jogbiztonság követelményének. [32]

53. Másrészt komoly kérdéseket vet fel a kitoloncolást megelőzően a „bűncselekmény *elkövetésének veszélye*" fogalom, amely igazolja az őrizetet.

54. Véleményem szerint hangsúlyozni kell, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem olyan bűncselekményre vonatkozik, amelyet az érintett személy elkövetett vagy állítólagosan elkövetett, hanem egy majdan esetlegesen bekövetkező bűncselekményre. Tehát annak valószínűségéről van szó, hogy a bűncselekményt a közeljövőben elkövetik.

55. Ez az eset nagymértékben különbözik azoktól, amelyek alapján a Bíróság határozatot hozott – amikor is büntetőeljárás van folyamatban akár a nyomozás, akár az ítélethozatal szakaszában –, egyébiránt olyan szigorú követelményeket határozva meg, [33] amelyek azt feltételezik, hogy a bűncselekményt már elkövették. A felvázolt esetben – értelmezésem szerint – nem is arról van szó, hogy kritériumot képezne a bűncselekmény elkövetését előkészítő cselekmények vagy arra vonatkozó konkrét valószínűsítő körülmények fennállása, hogy az érintett személy jelentős veszélyt jelent harmadik személyek életére és testi épségére, vagy meghatározott vagyontárgyakra. [34]

56. Először is megjegyzem, hogy az észt hatóságok által felhozott indok nem annak elkerülésére irányul, hogy az érintett kivonja magát a kitoloncolási intézkedés alól, hanem csak annak elkerülésére, hogy az intézkedést késleltesse vagy megnehezítse a bűncselekmény elkövetését követő büntetőeljárás lefolytatása. [35] Ebben az esetben ugyanis az érintett az illetékes hatóságok felügyelete alatt marad. Egyébként számomra nehezen tűnik elképzelhetőnek – még ha nem is lehetetlen –, hogy ez utóbbi kinyilvánítja, hogy kizárólag a kitoloncolásának veszélyeztetése érdekében szándékozik bűncselekményt elkövetni. Ezért is vélem úgy, hogy a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben szereplő, a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének b) pontjára való hivatkozásra vonatkozó javaslatot nem lehet elfogadni.

57. Másodszor, mi sem szubjektívebb, mint egy társadalmi norma büntetőjogi szankcióval sújtható megsértésének *veszélye*, amellyel minden egyes személy szembesülhet, még akkor is, ha korábbi büntetőítéletet hoztak vagy hajtottak végre. Véleményem szerint a bűncselekmény elkövetésének, sőt megismétlésének veszélye jóslat jellegű, ha az nem vezethető le anyagi

[32] Bár az őrizetbe vételre vonatkozó határozatokat eseti alapon kell meghozni az érintett személy magatartásának függvényében, e határozatoknak objektív szempontokat kell figyelembe venniük. Lásd: 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet (C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 274. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Landkreis Gifhorn ítélet (37. pont).

[33] Lásd: 2015. június 11-i Zh. és O. ítélet (C-554/13, EU:C:2015:377, 50–52. pont, valamint 60. és 62. pont), amely a 2008/115 irányelv önkéntes távozásra vonatkozó határidő megtagadására vagy elutasítására vonatkozó feltételekről – ideértve a közrendet fenyegető veszély fennállását is – szóló 7. cikke (4) bekezdésének értelmezésére vonatkozik. A Bíróság kimondta, hogy a „közrend veszélyeztetése" fogalom azt feltételezi, hogy – a *társadalmi rend megzavarásán túl, amelyet valamennyi jogsértés megvalósít* – olyan valódi, közvetlen és kellően súlyos veszély álljon fenn, amely sérti a társadalom valamely alapvető érdekét. Ezenkívül pontosította, hogy e veszély értékelése céljából, a*mennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgárt a nemzeti jog szerint bűncselekménynek minősülő bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják, vagy e cselekmény miatt büntetőbíróság elítélte*, e tekintetben releváns tényező lehet e cselekmény típusa vagy súlyossága, valamint az elkövetése óta eltelt idő (62. pont). Lásd még a kitoloncolás céljából foganatosított őrizet büntetés-végrehajtási intézetben történő végrehajtásának igazolása érdekében fennálló ilyen veszély követelményét illetően: 2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet (C-18/19, EU:C:2020:511, 45. és 46. pont).

[34] Lásd szemléltető példaként, a merénylet elkövetésének a kiutasítási határozat szakaszában értékelt valószínűségét illetően: 2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet (C-18/19, EU:C:2020:511, 14. és 15. pont).

[35] E logika az őrizet igazolásához vezethet más visszatérő okok miatt, például az öngyilkosság kockázata vagy bármely más előrelátható komoly egészségügyi kockázat esetén, ami azt eredményezhetné, hogy az érintettet hosszabb vagy rövidebb ideig gyógykezelik, és ami módszeresen késleltetné a kitoloncolását.

elemekből, ellentétben például a szökés vagy a kitoloncolás akadályozásának veszélyével. A bűncselekmény elkövetése veszélyének valószínűségére vonatkozó értékelés elfogadása – ahogyan azt a Bizottság írásbeli észrevételeiben javasolta –, vagy a bűncselekmény súlyosságán alapuló, a spanyol kormány által a tárgyaláson kifejtett vélemény szerinti értékelés, álláspontom szerint nem felel meg a jogbiztonság követelményeinek, ráadásul nem is hatékony, ha nem konkrét szempontokon, valamint komoly és egybehangzó valószínűsítő körülményeken alapul.

58. Márpedig a Bíróság által a szempontok meghatározására vonatkozóan feltett kérdésekre válaszul előterjesztett szóbeli észrevételek megismerését követően érzékelni lehetett az általános hatályú normák felvázolásának nehézségét. E körülmények között a kitoloncolás szakaszában a veszélyes állapot vagy a visszaesés komoly veszélyének értékelése véleményem szerint nem a kiutasítás végrehajtásáért felelős hatóság, hanem a büntetőeljárásokat lefolytató hatóság hatáskörébe tartozik.

59. Harmadszor, ügyelni kell arra, hogy ne lehessen megkerülni a közrendi okokon alapuló indokolás kizárását, amikor egyébként ezt az értékelést az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására vonatkozó döntés szakaszában végzik el.[36]

60. A jelen ügyben ez volt a helyzet I. L. esetében. Sajátos helyzete emellett szemlélteti az őrizetbe vételi eljárás szempontjából hasznos elemek és a büntetőeljárás körébe tartozó elemek esetleges összekeverését is. Az őrizetbe vétel iránti kérelem ugyanis azon alapul, hogy I. L. halálosan megfenyegette élettársát, noha emiatt nem ítélték el. Ezenkívül nem került pontosításra, hogy a büntetőbíróság hozott-e a visszaesés megelőzését célzó, az áldozatot védő intézkedéseket.

61. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy nem felel meg a 2008/115 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének a VSS 15. §-a (2) bekezdésének a kérdést előterjesztő bíróság által javasolt értelmezése, amennyiben az azon komoly veszély megállapításán alapul, hogy a harmadik országbeli állampolgár a kitoloncolása előtt bűncselekményt követ el.

62. A felek által a tárgyaláson megfogalmazott aggodalmak meghallgatását követően teljes mértékben tisztában vagyok egy ilyen, azon követelményen alapuló elemzés gyakorlati hatásaival, hogy a törvényben konkrét szempontokat kell meghatározni, amennyiben a büntetőbíróság érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasítását előíró határozatának hiányában[37] szünet nélkül ismétlődhetnek a büntetőjogi jogsértések. Véleményem szerint a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy e nehézségeket mind büntetőjogi, mind szociális szabályozás segítségével leküzdjék.

63. Számomra elképzelhetőnek tűnik egyrészt, hogy a büntetőjog területén az áldozatot vagy a veszélyeztetett személyt védő intézkedések visszatartó hatással lehetnek a bűncselekmények elkövetőjére, különösen olyan családon belüli erőszakos cselekmények esetén, amelyek esetében számos tagállamban megelőzési eszközöket alkalmaznak.

[36] Lásd a jelen indítvány 44. és 45. pontját. Egyébiránt a kérdés ezen aspektusát a Bizottság a visszatérési kézikönyvben is felvázolta (140. o., harmadik bekezdés). Itt az szerepel, hogy „[a 2008/115 irányelv 15. cikkének] nem az a célja, hogy megvédje a társadalmat azoktól a személyektől, akik veszélyt jelentenek a közrendre vagy a közbiztonságra. A társadalom védelmére vonatkozó jogos célt más jogszabályi eszközökkel kell biztosítani, különös tekintettel a büntetőjogra és a szabálysértési jogra, valamint a jogszerű tartózkodás közrendi okokból történő megszüntetését érintő jogszabályokra. […] Ha az érintett személy múltbeli viselkedése/magatartása alapján arra lehet következtetni, hogy az adott személy feltehetően nem fog a jogszabályoknak megfelelően eljárni és el akarja kerülni a visszatérést, ez indokolhatja a szökés veszélyének megállapítását”.

[37] Ezzel kapcsolatban emlékeztetek arra, hogy a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezt az irányelvet azokra a harmadik országbeli állampolgárokra, akiket a nemzeti jogszabályok szerint büntetőjogi szankcióként vagy büntetőjogi szankció következményeként utasítanak ki, vagy akik kiadatási eljárás alatt állnak. A tárgyaláson az észt kormány nem jelezte a Bíróságnak, hogy élt ezzel a lehetőséggel.

64. Másrészt ezen intézkedések általában azzal az előnnyel járnak, hogy azokat a támogató intézkedések különböző megoldásaival együttesen alkalmazzák, amelyek az őrizet alternatívájának minősülnek.[38] Ezenkívül az ilyen kialakítás biztosíthatja, hogy a kiutasítási eljárást az érintett személyek méltóságát tiszteletben tartó feltételek mellett folytassák le,[39] amennyiben – mint a jelen ügyben is – ez a személy jelzi, hogy szüksége van személyes holmijaira, valamint át kell vennie elmaradt munkabérét.

V. Végkövetkeztetés

65. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vétele – az egyértelműség és a kiszámíthatóság, a hozzáférhetőség, és különösen az önkényességgel szembeni védelem követelményeinek megfelelő jogszabályi rendelkezés hiányában – alapulhat a kitoloncolás tényleges végrehajtása biztosításának szükségességén, ami azt követeli meg, hogy az őrizetbe vételt igazolhassa a bűncselekmény elkerülésének szükségessége.

[38] Az észt kormány azonban a Bíróság erre vonatkozó írásbeli kérdésére válaszolva nem közölt információkat. A kérdést előterjesztő bíróság csupán annyit jelzett, hogy „figyelembe véve a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél egyedi helyzetét (életkor, egészségi állapot), magatartását és helyzetét (az Észtországgal való kapcsolat, állandó lakóhely hiánya) jellemző körülményeket, más felügyeleti intézkedésekkel (a VSS 10. §-ának (2) bekezdése) nem lehetett ugyanilyen hatékonyan biztosítani a kitoloncolás eredményes végrehajtását”.

[39] E követelményről lásd a 2008/115 irányelv (2) preambulumbekezdését, valamint többek között a Landkreis Gifhorn ítéletet (39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).